

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
Ю.В. Подрез
«02» вересня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА**

Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«02» вересня 2024 р.

Голова Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Суми – 2024

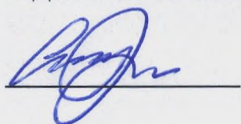
Розробник:

Крупеня І.М., кандидат політичних наук, ст.викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії , міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Освітній рівень: «бакалавр»	Цикл професійної підготовки	
		Вибіркова	
Рік підготовки:			
2023–2024			
Семестр			
4-й			
Лекції			
20 год.			
Практичні, семінарські			
26 год.			
Самостійна робота			
72 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Міжнародна та національна безпека» є забезпечення усвідомлення майбутніми фахівцями сутності, змісту та особливостей основ безпекознавства як науки; уміння орієнтуватися у сучасних аспектах забезпечення національної та міжнародної безпеки; самостійно аналізувати роль зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на стан національної безпеки України; визначати роль державних інституцій у забезпеченні безпеки суспільства, держави й особистості.

До **завдань** курсу належать: вивчити теоретико-методологічні основи дослідження національної та міжнародної безпеки; ознайомити здобувачів з поняттям та структурою сучасної світової політики, її провідними акторами; навчити здобувачів визначати основні проблеми національної безпеки України та шляхи їх подолання.

У результаті засвоєння навчального матеріалу «Міжнародна та національна безпека» здобувач вищої освіти повинен:

знати: сутність та співвідношення національної та міжнародної безпеки; сучасні чинники міжнародної безпеки та фактори, що сприяють конфліктам в сучасній світовій політиці;

вміти: пояснити національну безпеку як частину національного інтересу держави; застосовувати технології аналізу систем безпеки; виділяти проблеми національної безпеки України; використовувати закономірності політичного аналізу і політичного моделювання для розгляду ситуації у світі та регіоні в контексті безпекової політики.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Аналіз і прогнозування зовнішньої політики», «Сучасні міжнародні відносини та світова політика», «Зовнішня політика та дипломатія сучасної України».

3. Результати навчання за дисципліною

Результатами навчання є:

- знання методологічних та організаційно-правових засад управління у сфері національної безпеки;

- знання основних нормативно-правових актів та положення законодавства у сфері національної безпеки;

- здатність аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав;

-уміння прогнозувати та оцінювати ризики й загрози національній безпеці, обґрунтовувати заходи для мінімізації їх негативного впливу на різних рівнях управління;

- розуміння та використання технологій моделювання процесу розробки та прийняття рішення щодо забезпечення національної безпеки;

- уміння здійснювати пошук та узагальнення інформації для вироблення політики національної безпеки.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти
А	Здобувач вищої освіти має системні знання матеріалу; демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних економічних теорій, концепцій та робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, що підтверджують відповіді на питання; демонструє знання законодавчих актів України, інструкцій, підручників, посібників; володіє навичками розв'язання практичних завдань, логічно та теоретично обґрунтовує виконані розрахунки. Правильно розв'язує завдання контрольних робіт у межах понад 90 %. Здобувач вищої освіти демонструє у наявності результати виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою.
В	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом; уміє аналізувати і систематизувати економічну інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулює економічні закони, нормативні документи, може самостійно опрацювати матеріал, практичне завдання розв'язує правильно, але надає неповне теоретичне обґрунтування; виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Правильно розв'язує більшість завдань контрольних робіт, що становить від 82 до 90 %.
С	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює соціально-економічні явища та процеси як всередині країни, так і за кордоном, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями у розкритті змісту питань, здобувач вищої освіти допускає незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, використанні цифрового матеріалу, що в цілому не призводить до викривлення сутності; практичне завдання розв'язує правильно, але надане поверхове теоретичне обґрунтування, або хід розв'язання правильний, теоретичне обґрунтування зроблене, але є арифметична помилка у розрахунках. Правильно розв'язує частину завдань контрольних робіт, що становлять від 74 до 81 %.
D	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з «Міжнародної економіки», поверхнево аналізує події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користується додатковими джерелами інформації. Правильно розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 64 до 73 %. Виконує завдання практичних занять понад 64 %.

Е	Здобувач вищої освіти демонструє оволодіння тільки основною частиною програмного матеріалу, у розкритті змісту економічних категорій допускає неточності й помилки; здобувач вищої освіти здатний відтворити суть економічних категорій відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, у нього виникають труднощі при аналізі соціально-економічних процесів та явищ. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки при вирішенні практичних завдань, він здатний провести економічні розрахунки за зразком, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 60 до 63 %
FХ	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; у розкритті змісту економічних категорій допускає неправильні відповіді або зовсім не відповідає на питання. У відповіді на питання відсутні необхідні докази та аргументи. Здобувач вищої освіти виявляє окремі спроби виконання задач, його дії мають репродуктивний характер, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом; зроблені висновки не відповідають загально визначеним, є помилковими. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах 36 – 59 %
F	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач вищої освіти зовсім не розв'язує задачі або розв'язує їх неправильно. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 0 – до 35 %

**Розподіл балів, що отримують здобувач вищої освіти,
за розділами та видами діяльності**

		Поточний контроль	Контроль самостійної роботи
	Тема 1	6	
	Тема 2	8	
	Тема 3	8	
	Тема 4	8	
	Тема 5	8	
	Тема 6	8	
	Тема 7	8	30
	Тема 8	8	
	Тема 9	8	
Всього	100	70	30

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни є поточний рівня знань здобувачів, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки здобувачів для виконання передбачених завдань, контроль самостійної роботи. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

- систематичність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- активність роботи на семінарських заняттях;
- виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- підготовка, написання та презентація реферату;
- виконання контрольних завдань.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування здобувачів, прийняття виконаних завдань та робіт на практичних заняттях, обговорення доповідей (виступів) за темами семінарських занять та аналітичних досліджень, проведення контрольних робіт.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;
- проміжний контроль.

Систематичність та активність роботи здобувачів протягом семестру контролюється за такими напрямками: регулярність відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь у обговоренні питань відповідної теми; відповіді на запитання викладача; результативність експрес-тестування та експрес-опитування; підготовка аналітичних оглядів та рефератів з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах,

конкурсах за напрямками, що відповідають тематичній спрямованості дисципліни.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення контрольних робіт, колоквиумів та ректорської контрольної роботи.

Завдання для проміжного контролю комплектуються з таких форм роботи: комплексні кейси, проекти, аналітичні звіти, аналітичні роботи, презентації результатів виконаних завдань та аналітичних досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

Контроль самостійної роботи здобувачів з дисципліни передбачається на основі застосування наступних форм:

- перевірка здатності самостійно працювати над засвоєнням основних тем та питань дисципліни;
- перевірка завдань, що самостійно виконуються здобувачами при підготовці до семінарських та практичних занять;
- перевірка повноти розкриття теми реферату;
- проведення тестування, виконання розрахунково-аналітичних завдань за темами навчальної дисципліни.

Оцінювання видів поточної роботи здобувачів здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу здобувачів протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

За результатами оцінювання засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність здобувача.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1 Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Концептуальні аспекти забезпечення безпеки

- 1.1. Природа феноменів «небезпека» та «безпека»
- 1.2. Сучасні уявлення про безпеку
- 1.3. Підходи щодо наукового вивчення безпеки
- 1.4. Рефлексія цінностей кризь призму безпеки людини та суспільства
- 1.5. Онтологічно-гносеологічна картина механізму забезпечення безпеки

Тема 2. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії національної безпеки

- 2.1. Класифікація та побудова ієрархії національних інтересів
- 2.2. Сутність поняття «національна безпека»
- 2.3. Національна безпека, як характеристика розвитку соціуму і держави, її види та складові
- 2.4. Поняття «загроза», «виклик» та «ризик» в теорії національної безпеки
- 2.5. Умови формування та захисту національних цінностей України та їх зв'язок з національними інтересами
- 2.6. Система національної безпеки
- 2.7. Концептуальні підходи щодо забезпечення національної безпеки та чинники, які визначають їх вибір
- 2.8. Класифікація небезпек національним інтересам та межа трансформації потенційних загроз у реальні
- 2.9. Визначення рівня загроз національній безпеці та адекватного йому порядку денного органів державної влади
- 2.10. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу

Тема 3. Концепції глобалістики та глобальні проблеми сучасності

- 3.1. Концепції, теорія та категорії глобалістики
 - 3.1.1. Цілісність сучасного світу та школи глобалістики
 - 3.1.2. Основи теорії та категорії глобалістики
- 3.2. Глобальні процеси та проблеми сучасності
 - 3.2.1. Глобальні процеси природного характеру
 - 3.2.2. Вплив глобалізації на культуру сучасного світу
 - 3.2.3. Глобалізація інформаційних процесів
 - 3.2.4. Глобальне управління та глобальний менеджмент
 - 3.2.5. Зміна парадигми міжнародних відносин
- 3.3. Геополітичний та гео економічний вимір процесів глобалізації
- 3.4. Тероризм як загроза глобальній та національній безпеці
- 3.5. Напрями глобальної еволюції державно-управлінських систем

Тема 4. Основи політичної глобалістики та глобальні виклики безпеці

- 4.1. Цивілізаційна парадигма в глобалістиці та стратегії між цивілізаційних взаємодій
 - 4.1.1. Цивілізаційна парадигма в сучасній глобалістиці
 - 4.1.2. Стратегії міжцивілізаційних взаємодій
- 4.2. Порівняльний аналіз світових цивілізацій
- 4.3. Соціокультурні та політичні аспекти між цивілізаційного партнерства
- 4.4. Глобальні виклики міжнародній та національній безпеці
- 4.5. Трансформація дефініції «державний суверенітет» в умовах глобалізації

Тема 5. Аналіз міжнародної обстановки та геополітичні стратегії провідних держав

- 5.1. Теоретичні основи аналізу міжнародної обстановки
- 5.2. Витоки та глобалізаційні детермінанти геополітичних інтересів
- 5.3. Геополітичні стратегії провідних держав світу

Тема 6. Методологічні та організаційно-правові засади державного управління у сфері національної безпеки

- 6.1. Мета, суб'єкти та об'єкти державного управління у сфері національної безпеки
- 6.2. Основи розробки науково обґрунтованих рішень з питань забезпечення національної безпеки
- 6.3. Моделювання процесу розробки та прийняття рішення щодо забезпечення національної безпеки
- 6.4. Баланс інтересів суспільства та держави, як мета суб'єктів забезпечення національної безпеки
- 6.5. Функції та критерії ефективності державного управління у сфері національної безпеки
- 6.6. Інституційно-цивілізаційні засади механізму забезпечення національної безпеки

Тема 7. Стратегічне управління у сфері національної безпеки

- 7.1. Місце та роль концепцій, доктрин та стратегій при стратегічному управлінні у сфері національної безпеки
- 7.2. Цілі, критерії ефективності, суб'єкти та схема стратегічного управління у сфері національної безпеки
- 7.3. Паспорт загрози національній безпеці, як аналітичний документ в системі стратегічного управління
- 7.4. Ситуаційні центри в системі стратегічного управління у сфері національної безпеки

Тема 8. Підходи, методи та технології реагування на загрози національній безпеці

8.1. Поняття, типологія та методи аналізу соціальних конфліктів

8.2. Концептуальні засади державного реагування на загрози національній безпеці

8.2.1. Поняття технологій та підходи щодо державного реагування на загрози національній безпеці

8.2.2. Конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці

8.3. Моделі міждержавного протиборства та технології врегулювання конфліктних ситуацій

8.4. Державне реагування на загрози соціально-економічній та інформаційній безпеці

Тема 9. Концептуальні засади державної політики національної безпеки

9.1. Прогнозування та оцінювання державної політики національної безпеки

9.2. Чинники, які здійснюють вплив на політику національної безпеки України та її основні завдання

6.2 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма					Заочна форма							
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р	
Тема 1. Концептуальні аспекти забезпечення безпеки	12	2	2			8							
Тема 2. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії національної безпеки	16	4	4			8							
Тема 3. Концепції глобалістики та глобальні проблеми сучасності	12	2	2			8							
Тема 4. Основи політичної глобалістики та глобальні виклики безпеці	12	2	2			8							
Тема 5. Аналіз міжнародної обстановки та геополітичні стратегії провідних держав	12	2	2			8							
Тема 6. Методологічні та організаційно-правові засади державного управління у сфері національної безпеки	14	2	4			8							
Тема 7. Стратегічне управління у сфері національної безпеки	12	2	2			8							
Тема 8. Підходи, методи та технології реагування на загрози національній безпеці	14	2	4			8							
Тема 9. Концептуальні засади державної політики національної безпеки	16	2	4		2	8							
Разом	120	20	26		4	72							

6.3 Теми лекційних та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	Практичні
1	Тема 1. Концептуальні аспекти забезпечення безпеки	2	2
2	Тема 2. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії національної безпеки	4	4
3	Тема 3. Концепції глобалістики та глобальні проблеми сучасності	2	2
4	Тема 4. Основи політичної глобалістики та глобальні виклики безпеці	2	2
5	Тема 5. Аналіз міжнародної обстановки та геополітичні стратегії провідних держав	2	2
6	Тема 6. Методологічні та організаційно-правові засади державного управління у сфері національної безпеки	2	4
7	Тема 7. Стратегічне управління у сфері національної безпеки	2	2
8	Тема 8. Підходи, методи та технології реагування на загрози національній безпеці	2	4
9	Тема 9. Концептуальні засади державної політики національної безпеки	2	4
Разом		20	26

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Абрамов В.І, Ситник Г.П., Смолянчук В.Ф. та ін. Глобальна та національна безпека: підручник. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
2. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. Вибр. наук. праці. Київ : НІСД, 2016. 528 с.
3. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці. К.: НІСД, 2016. 528 с.
4. Гібридна війна Росії проти України після Революції гідності: монографія. В. Копійка та ін.; за наук. ред. М. Дорошко, В. Балюк. Київ: 2018. 280 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. : В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
6. Глен Грант та Іраклій Джанашия. Стратегія національної безпеки України. Доповідь. URL: <https://www.slideshare.net/UIFuture/ss-197363629>
7. Krupenya I.M. State terrorism – definitions and manifestations in the context of the russian-ukrainian war. *Actual problems of international relations*. Issue 158. Vol. 1. 2024. P. 52–58.
8. Krupenya I., Podriez Yu. State terrorism on example of Putin’s regime: present and history. *Przegląd Nauk Historycznych*. Vol. XXII, №2, 2023. P. 245–261.
9. Лисенко С.О. Основи Національної безпеки України. Лекції. URL: <http://vabb.com.ua/news/lekcja-nac-bezpeka.html>
10. Магда Є. Гібридна агресія Росії: уроки для Європи. Київ: КАЛАМАР, 2017. 268 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія. За заг. ред. В. П. Горбуліна. Харків: Фоліо, 2017. 496 с.
12. Радецький В.Г. та ін. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави: підруч. К.: НУОУ, 2010. 592 с.
13. Смолянчук В.Ф., Деменко О.Ф., Прибутько П.С. Основи національної безпеки України. Навчальний посібник. К. ПАЛІВОДА А.В., 2017. 140 с.
14. Ситник Г.П., Смолянчук В.Ф., Шевченко М.М. Геополітичний аналіз та прогнозування: навч. пос. Ч. 1. Київ: НАДУ, 2014. 152 с.
15. Ситник Г.П., Шевченко М.М. та ін. Словник-довідник: Глобальна та національна безпека. Київ : НАДУ, 2016. 126 с.

Додаткові:

1. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави: зб. тез наук. доп. наук.-практ. конф. (Київ, 4 квітня 2019 р.). Київ: Нац. акад. СБУ, 2019. 384 с.
2. «Гібридна» війна Росії – виклик і загроза для Європи. Київ. 2019. URL : https://razumkov.org.ua/images/Material_Conference/2016_12_14/GIBRID-WAR-FINAL-1-1.pdf

3. Баровська А. Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії : аналіт. доп. Київ: НІСД, 2016. 109 с.
4. Гібридна війна: in verbo et in praxi: монографія. Під. заг. ред. проф. Р.О. Додонова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 412 с.
5. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. Вип. 1. с. 136–141.
6. Гречко Т.К., Лісовський С.А., Романюк С.А., Руденко Л.Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого розвитку) розвитку: навч. посібник. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 264 с.
7. Грицюк Ю. І. Основи національної безпеки України : навч. посіб. Львів : Видво ЛДУ БЖД, 2013. 408 с.
8. Глобалізація і сучасний міжнародний процес: монографія / За заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. К.: Університет «Україна», 2009. 508 с.
9. Деменко О. Ф. та ін. Інформаційний довідник з міжнародних відносин і зовнішньої політики України. К.: НУОУ, 2011. 377 с.
10. Деменко О. Ф. та ін. Євроатлантичне співробітництво та міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: НУОУ, 2011. 296 с.
11. Дудко І.Д. Інституційне й управлінське забезпечення зовнішньополітичної стратегії США в умовах постбіполярності: монографія / І. Д. Дудко. К.: КНЕУ, 2007. 144 с.
12. Магда Є. Виклики гібридної війни: інформаційний вимір. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/Nzizvru_2014_5_29%20\(2\)](file:///C:/Users/user/Downloads/Nzizvru_2014_5_29%20(2))
13. Рокоча В.В., Одягайло Б.М., Терехов В.І. Гоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 352 с.

Нормативні документи:

1. Конституція України
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» № 2411-VI в редакції .від 08.07.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
3. Закон України «Про національну безпеку України» № 2469-VIII. від 21.06.2018. URL: Про стратегію національної безпеки України [Електрон. ресурс]: Указ Президента України від 26.05.2015 р., № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n7>
4. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року "Про нову редакцію Воєнної доктрини України" № 555/2015 від 24.09.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#n8>
5. Указ Президента України №92/2016 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року "Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>

6. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України” №183/98-ВР від 05.03.1998 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>
7. КОДЕКС ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ. № 5403-VI від 2 жовтня 2012 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
8. Закон України “Про боротьбу з тероризмом” № 638-IV від 20.03.2003 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15>
9. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Національну гвардію України № 876-VII від 13 березня 2014 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
10. Закон України “Про державну таємницю” №3855- XII від 21.01.1994 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
11. Закон України “Про дипломатичну службу” №2449-VIII, від 07.06.2018 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#n373>
12. Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” №80/94-ВР від 05.07.1994 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80/ed20040609>
13. Закон України “Про Збройні сили України” №1934-XII від 06.12.1991 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>
14. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» 3 квітня 2003 року з квітня 2003 року № 661-IV від 03.04. 2003 р. Поточна редакція від 04.01.2019р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
15. Закон України “Про інформацію” №2657-XII від 02.10.1992 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
16. Закон України “Про науково-технічну інформацію” №3322-XII від 25.06.1993 р. URL:[http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12)
17. Закон України “Про оборону України” №1932-XII від 06.12.1991 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>
18. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” №2135-XII від 18.02.1992 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
19. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 року «Про скасування деяких рішень Ради національної безпеки і оборони України» та визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України № 504/2014 від 06.06.2014р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/2014>
20. Закон України “Про службу безпеки України” №2229-XII від 25.03.1992р. URL:[http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12)
21. Закон України “Про розвідувальні органи України” №2331-III від 22.03.2001 р. URL:[http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14)
22. Закон України “Про охорону атмосферного повітря” №2707-XII від 16.10.1992 р. URL:[http:// https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12](http://https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12)
23. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” № 1264-XII від 25.06.1991 р. URL:[http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12)
24. Закон України “Про рослинний світ” №591-XIV від 09.04.1999 р. URL:[http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14)

25. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля” №391 від 30.03.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/391-98-%D0%BF>

26. Постанова Кабінету Міністрів України №1052 від 16.12.2015 р. «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій». Поточна редакція — від 28.03.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF>

27. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 225/2019 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16 травня 2019 року «Про організацію планування в секторі безпеки і оборони України» URL: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/502.htm> l

28. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №340/2019 Про склад Ради національної безпеки і оборони України URL: <http://www.president.gov.ua/documents/3402019-27277>

29. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 874/2019 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 грудня 2019 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/8742019-30769>

30. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 921/2019 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 07 грудня 2019 року «Питання міжвідомчої робочої групи з підготовки пропозицій щодо зміцнення обороноздатності держави» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/9212019-31449>

31. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 923/2019 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 07 грудня 2019 року «Про невідкладні заходи з посилення спроможностей держави у сфері кібербезпеки» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/9232019-31465>

32. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. Доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. – К.: НІСД, 2017. – 60 с. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/aktualniPitannya_press-1c1ef.pdf

33. Указ Президента України № 47/2017 від 25 лютого 2017 року Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#n2>

Указ Президента України № 96/2016 від 15 березня 2016 року Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою):
мультимедійна аудиторія